धवलागिरी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
मुना, म्याग्दी
गण्डकी प्रदेश, नेपाल
२०७३

धवलागिरी गाउँपालिका

मुना, म्याग्दी

असार ७, २०८०

बिसौं गाउँ सभामा प्रस्तुत

आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को

नीति तथा कार्यक्रम

गाउँ सभा सदस्यहरु,

१. राज्यको शासकीय स्वरुप तीन तहमा पुर्नसंरचना गरी तीन तहका सरकारको काम, कर्तव्य, अधिकार, उत्तरदायित्व तथा स्रोत साधनको वाडफाँड समेत गरी सो को कार्यान्वयन भई रहेको छ। तीन तहका सरकारहरु स्वशासन र सहशासनको अवधारणा अनुसार अगाडि बढिरहेका छन् । यिनीहरुबीच कार्यात्मक अन्तर्सम्बन्ध तथा समन्वयका क्षेत्रहरुको पहिचान समेत भईसकेको अवस्था छ । नागरिकले आफूमा निहित सार्वभौमसत्ताको कुशल र व्यवहारिक प्रयोगका लागि आफ्ना प्रतिनिधिहरु चयन गरी आफूसँग रहेर सुःख दुःखको सहयात्री स्थानीय सरकार निर्माण गरेको पाँच वर्ष पूरा भई गत २०७९ बैशाख ३० गते सम्पन्न निर्वाचन पश्चात नवनिर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुले कार्यभार सम्हालेको वर्ष दिन पुगिसकेको अवस्था छ। नेपालको स्वाधीनताको रक्षा तथा नेपालीहरुको जीउ, धन, समानता, स्वतन्त्रताको संरक्षण गरी आधारभूत मानव अधिकारको स्थापना तथा पुनर्बहाली गर्न सदियौँ देखि संघर्ष गर्ने सबै राजनैतिक योद्धाहरु प्रति म हृदयदेखि नै स्मरण गर्न चाहन्छु । साथै राष्ट्रहित, लोकतन्त्र र अग्रगामी परिवर्तनका लागि भएका जनआन्दोलन, मधेश आन्दोलन, जनयुद्ध लगायतका संघर्षहरुमा बलिदानी दिने वीर अमर शहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धासुमन अर्पण गर्दछु ।

२. लोकतन्त्रका आधारभुत मूल्यमान्यता, मानव अधिकारको संरक्षण, सुशासन, विधिको शासन र गाउँवासीको आधारभुत हक अधिकारको स्थापना र कार्यान्वयन गरी गाउँवासी प्रतिको प्रत्यक्ष उत्तरदायित्व तथा जवाफदेहिता सिर्जना गर्दै लोकतन्त्रलाई नागरिक स्तर देखि नै सबल बनाई लोकतान्त्रिक लाभहरुको समन्यायिक वितरण गर्न धवलागिरी गाउँ सरकार क्रियाशील रहेको यहाँहरु समक्ष पुनः स्मरण गर्न चाहन्छु । यसै परिप्रेक्ष्यमा धवलागिरी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम सार्वभौमसत्ता सम्पन्न नागरिकबाट निर्वाचित जनप्रतिनिधिको हैसियतले यस गरिमामय बिसौँ गाउँ सभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवान्वित भएको छु।

३. नेपालको संविधानले दिएको संवैधानिक अधिकार, संविधानको मर्म र भावनालाई आत्मसाथ गर्दै जनताको नजिकको सरकारका हैसियतले ३९ वटा ऐन कानुनद्वारा जनताको चाहना, स्थानीय आवश्यकता, लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता बमोजिम सरकार सञ्चालन गर्दै आएका छौं। सन्तुलित, सुदृढ, समावेशी, समन्यायिक दिगो आर्थिक विकास, प्रभावकारी रोजगारीका अवसरहरु सृजना गर्ने, आर्थिक लगायत सबै किसिम र स्वरुपका असमानता हटाउने, चुस्त प्रशासनिक संयन्त्र निर्माण गरी पालिकावासीहरुलाई सुशासनको प्रत्याभुति दिई समाजवाद उन्मुख अर्थतन्त्र निर्माण गर्न गाउँ कार्यपालिका प्रतिवद्ध रहेको छ। यसको लागि आवश्यकता र औचित्यमा आधारित भएर राजनैतिक,

आर्थिक तथा प्रशासनिक क्रियाकलापहरु सञ्चालन गरिएको छ । संवैधानिक अधिकारको स्थानीय तहमा नै प्रयोग र प्रचलनमा ल्याउन अन्य आवश्यक नीति, नियम, कानुनहरुको निर्माण गरिएको छ ।

४. संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रका लाभहरु सहज रुपमा स्थानीय नागरिक सम्म पुऱ्याइ लोकतन्त्रको प्रतिफलको अनुभूति दिलाउन स्थानीय सरकार बलियो आधार बनेका छन् । पालिका, वडा, टोल र बस्ती सम्म संयन्त्र परिचालन मार्फत समन्यायिक वितरण गर्न गाउँ कार्यपालिकाले दीर्घकालिन र अल्पकालीन कार्यक्रमहरु अगाडि बढाई कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । जनताद्वारा चुनेका हामी जनप्रतिनिधिले जनताकै चाहना बमोजिम नागरिकको सर्वोपरी हित र विकासका लागि धवलागिरी गाउँ कार्यपालिकाका सबै संयन्त्र परिचालन भएको गरिमामय सभा समक्ष निवेदन गर्न चाहन्छु ।

५. धवलागिरी गाउँपालिकाको आठौँ गाउँ सभाले स्वीकृत गरेका दीर्घकालिन महत्वका नीति तथा कार्यक्रमहरुको दीगोपनाको लागि आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइने छ । **"कृषि, पर्यटन पूर्वाधार र रोजगारः समृद्ध धवलागिरी निर्माणको आधार"** भन्ने नारालाई साकार पार्न नागरिक केन्द्रित भै उनीहरुकै सार्थक तथा जीवन्त सहभागितामा नवीन कार्यक्रमहरु शुरुवात गरिनेछ ।

सभा सदस्यहरु,

६. अब म धवलागिरी गाउँ कार्यपालिकाको आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम सम्मानित गाउँ सभा समक्ष प्रस्तुत गर्दछु ।

सभा सदस्यहरु,

पूर्वाधार विकास

७. गाउँ कार्यपालिकाको कुनै भौतिक पूर्वाधार बिना असहज परिस्थितिमा यस पालिका अन्तर्गतको ३ नं वडा कार्यालयको भवन लिएर कार्यालय सञ्चालन गरी ५ वर्ष बितेको यहाँहरुलाई अवगत नै छ । अहिले हामी जहाँ छौं यो जमिन र भवनको स्वामित्वमा रहेको सरकारी जमिनमा संरचना थप गरी कार्यालय संचालन गरिरहेका छौं । धवलागिरी गाउँ कार्यपालिकाको मुख्य प्रशासनिक भवन निर्माणको लागि २०७९ आषाढ २ मा ठेक्का सम्झौता भइ २०७९ मंसिर १७ गते शिलन्यास गरी काम सुरु भइसकेको छ । हाल सम्म भवन निर्माणको काम ३५ % कार्य सम्पन्न भइसकेको छ । आगामी दुई वर्ष भित्र प्रशासनिक भवनको निर्माण कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।

प्रेम प्रसाद पुन
अध्यक्ष

८. वडा कार्यालय निर्माण गरी सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाईने छ। वडा नं. २ र ७ को वडा कार्यालयहरुको निर्माण कार्य सम्पन्न भइसकेको छ। वडा नं. ६ मराङको वडा कार्यालयको निर्माण कार्य निरन्तर भईरहेको छ।

९. आधारभूत स्वास्थ्यमा नागरिकहरुको सहज, सरल र गुणस्तरीय पहुँच स्थापना गर्न स्वास्थ्य चौकीहरुको भौतिक सुविधा विस्तार र स्वास्थ्यकर्मीहरुको व्यवस्थापनले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ। यसका लागि गाउँपालिकाको वडा नं ७ ताकममा पाँच शैय्याको हस्पिटल निर्माणाधिन रहेको, वडा नं. ३ मुना र वडा नं. १ गुर्जामा स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण सम्पन्न भई सञ्चालनमा आइसकेको छ। साथै यस पालिकाको वडा नं ४ मुदीमा प्रदेश सरकारको विशेष अनुदानबाट स्वास्थ्य चौकी भवन आगामी आर्थिक वर्ष सम्ममा निर्माण सम्पन्न गरिनेछ। वर्न हर्टसँगको लागत साझेदारीमा लुलाङ्ग स्वास्थ्य चौकी र मराङ स्वास्थ्य चौकीको वर्थिङ सेन्टरको स्तरोन्नती गरिएको छ। साथै राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय गैह्र सरकारी संस्थासँगको सहकार्यमा समेत स्वास्थ्य संस्थाहरुको विस्तार र सुदृढिकरण गरिनेछ।

१०. गाउँपालिका बासीलाई स्वच्छ खानेपानी सुविधाका लागि "एक घर एक धारा कार्यक्रम" संघीय तथा प्रादेशिक सरकारको साझेदारीमा सञ्चालन गरिनेछ। पानीका मुहान संरक्षण कार्यक्रम र लिफ्ट खानेपानी आयोजना विस्तार गरिनेछ। "मुहान देखि मुखसम्म शुद्ध खानेपानी" उपलब्धताको शुरुवात गरी खानेपानीको स्वच्छता र गुणस्तरीयताको सुनिश्चितता गरिने छ। वडा नं. ६ मराङमा निर्माणाधीन एक घर एक धारा निर्माण योजनालाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाई आगामी आर्थिक वर्षभित्र सम्पन्न गरिनेछ। आगामी ५ वर्ष भित्र गाँउपालिका भित्र एक घर एक धाराका कार्यक्रमलाई पूर्णता दिने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

११. ढोरपाटन शिकार आरक्ष हुँदै अन्तर प्रदेश राजधानी जोड्ने प्रादेशिक सडक मार्ग(क) यस गाउँपालिकाको समथर भु-भाग हुदै अधिकांश क्षेत्रको ट्र्याक ओपनको काम भई स्तर वृद्धिको कार्य भईरहेको छ। यस सडकले वडा नं ७, ३ र २ को क्षेत्रलाई समेटेको हुँदा बस्ती विकास, व्यापार व्यवसाय र औद्योगीकरण, ताकममा शहरीकरणका कार्यक्रम अगाडि बढाईनेछ।

१२. धवलागिरी गाउँपालिकाले बेनी-दरबाङ-थापाचौर-धारापानी-ताकम-मुना-लुलाङ- गुर्जा- डोल्पा जोड्ने महत्वपुर्ण सडकको रुपमा परिकल्पना गरेको कर्णाली प्रदेशका महत्वपूर्ण हिमाली जिल्ला जोड्ने द्रुत हिमालय राजमार्गको निर्माणको लागि लुलाङ्ग गुर्जा जोड्ने मोटरबाटो अन्तर्गत लुलाङ गुर्जा सडक प्रदेश सरकारको रु ८० लाख रुपैंया र गाँउपालिकाको तर्फबाट रु ४५ लाख बजेट विनियोजन भई आ.व. २०७९/०८० मा ट्र्याक खोल्ने कार्यप्रारम्भ भई वडा नं. २ लुलाङलाई सडक सञ्जालमा जोडिएको छ। यस वर्ष पनि संघीय सरकारको समपुरक कोष मार्फत प्राप्त रु २ करोड र

प्रेम प्रसाद पुन
अध्यक्ष

स्थानीय सरकारको लागत साझेदारीको रु २ करोड गरी जम्मा ४ करोडले लुलाङ गुर्जा सडकको ट्याक खोल्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ। यस सडकको निर्माणले भविष्यमा अन्तर प्रादेशिक सडक सञ्जालको निर्माण भै आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक समन्वय तथा सञ्जालीकरणमा सहजता ल्याउनुका साथै यस सडकलाई काठमाण्डौ डोल्पा जोड्ने द्रुत मार्गको रुपमा विकास गर्न सकियो भने पर्यटन प्रवर्द्धनमा समेत टेवा पुग्ने देखिन्छ।

१३. अन्तरपालिका र अन्तर वडा सडक सञ्जालीकरण गर्ने लिंकरोड मराङ, बुल, मलम्पार, मल्कवाङ हुदै रघुगंगा गाउँपालिकाको चौरखानी जोड्ने अन्तर पालिका सडक निर्माण सुरुवात भइसकेको छ। आगामी आर्थिक वर्षमा सो को निर्माणलाई तीव्रता दिइनेछ।

१४. पालिकावासीको आवागमनमा भरपर्दो सुरक्षा व्यवस्थापन गर्न तथा यातायातमा सहज पहुँच स्थापना गर्न ओर्थान खोला स्टिल ट्रस पुल, धुल्धुना खोला स्टिल ट्रस पुल, आवास खोला स्टिल ट्रस पुल, पुल्टुस खोला झोलुङ्गे पुल, कोपिलाघाट खोला झोलुङ्गे पुल, छिरी खोला झोलुङ्गे पुल र अस्करे खोला स्टिल ट्रस पुलहरुको निर्माण कार्य सम्पन्न भइ भुक्तानी समेत भइसकेको छ। आगामी आर्थिक वर्षमा खोलाखर्क र हाँडेभिर झोलुङ्गेपुल निर्माण कार्यको सुरुवात गरिनेछ।

१५. धवलागिरी गाउँपालिकाका गाउँ बस्तीलाई सुरक्षित र पूर्वाधार सम्पन्न बनाउन गाउँ बस्ती क्षेत्रमा विद्युतको केन्द्रीय प्रसारण लाईन विस्तारको काम यसै आ.व. मा सुरुवात गरिएको छ। नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँग समन्वय एवम सहकार्य गरी उज्यालो पालिका निर्माणलाई अभियानको रुपमा अगाडि बढाईने छ।

१६. धवलागिरी गाउँपालिकामा रहेका जोखिमयुक्त घरहरुको पहिचान गरिनेछ। उक्त जोखिमयुक्त घरहरुलाई सुरक्षित आवासको रुपमा रुपान्तरण गर्न संघीय सरकारको सहकार्यमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ। जनता आवास कार्यक्रमलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न पहल गरिने छ साथै खरको छाना विस्थापित गर्नको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ। घर नभएका विपन्न परिवारको सुरक्षित आवासका लागि साझेदारीमा आवास निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।

१७. गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयबाट निर्माण भएका सडक लगायतका पूर्वाधारहरुको संरक्षण र दिगोपना सुनिश्चित गर्न त्यस्ता पूर्वाधारहरुको निर्माण गर्ने क्रममै निश्चित रकम लागत अनुमानमा समावेश गरी सो रकम छुट्टै मर्मत सम्भार कोषमा जम्मा गर्ने व्यवस्था गरिएको छ। उक्त कोषलाई व्यवस्थित गर्न तयार गरिएको कार्यविधि प्रभावकारी तरिकाले कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।

१८. उपभोक्ता समितिको क्षमता विकास गरी समितिका पदाधिकारीहरुको व्यवसायिकता सुदृढ गर्न उपभोक्ता समितिको दर्ता तथा नवीकरणलाई अद्यावधिक गरी उनीहरुको क्षमता विकास गरिनेछ।

१९. गाउँपालिकाभित्रका रणनीतिक महत्वका पूर्वाधारहरु निर्माण गर्नका लागि आगामी आर्थिक वर्षमा विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन(DPR) तयार गरिनेछ। साथै संघीय सरकार र गण्डकी प्रदेश सरकारसँग सहकार्य गरी योजना कार्यान्वयन गरिनेछ।

२०. धवलागिरी गाँउपालिकामा रहेको ताकम माध्यमिक विद्यालयको अपूर्ण संरचनालाई पुरा गरी प्राविधिक शिक्षाको लागि आवश्यक पर्ने कक्षा कोठा व्यवस्थापन गरिनेछ।

२१. धवलागिरी गाँउपालिका भित्र रहेको एकमात्र प्रहरी चौकी ताकम प्रहरी चौकीको स्तरोन्नतीमा आवश्यक सहयोग गरी सुरक्षा व्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाइनेछ। साथै गाँउपालिकाको केन्द्र रहेको स्थानसम्म प्रहरी चौकीको पहुँच पुऱ्याउनको लागि मुना प्रहरी चौकी सञ्चालनमा आवश्यक पहल गरिनेछ।

२२. रणनीतिक महत्वका निम्नानुसारका योजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ।

क. मुना-लुलाङ-गुर्जा सडक

ख. गुर्जा-रुकुम-डोल्पा सडक

ग. मल्कबाङ-मराङ-मुदी-मुना सडक

घ. मुना-लुलाङ-जलजला-ढोरपाटन सडक

आर्थिक विकास

२३. पर्यटन विकासको महत्वपूर्ण आधार हो। रमणीय हिमाल देखि साहसिक पर्यटनको सम्भावना बोकेको पालिकाको पर्यटकीय विकासका लागि पर्यटन गुरुयोजनाको निर्माण गर्ने कार्य सम्पन्न भइसकेको छ। गण्डकी प्रदेशकै पर्यटकीय धरोहरको रुपमा रहेको धवलागिरीको पर्यटन विकासका लागि ऐतिहासिक ताकम कोत, उच्च मालिका धुरी क्षेत्र, जलजला उपत्यका क्षेत्र, मराङको हललेचौर क्षेत्र, चेचुङ खिवाङको भदौरे धुरी क्षेत्र, नर्जा खोला झरना क्षेत्र, हिमालको काखमा रहेको गुर्जा गाउँ क्षेत्र, वडा नं १ गुर्जा र वडा नं ४ मुदीको सिमाना स्थित रहेका फल्टिङ खोला, तातोपानी कुण्ड क्षेत्र, बगर तातोपानी कुण्ड क्षेत्र, धवलागिरी/गुर्जा/चुरेन/पुठा हिमाल क्षेत्र महत्वपुर्ण छन्। यी पर्यटकीय महत्व बोकेका ठाउँहरुको पूर्वाधार विकास र पर्यटकीय गन्तव्यमा परिचित गराउनको लागि साझेदारको खोजी गरिनेछ।

२४. मुदी देखि खलडाँडा हुँदै मालिका जोड्ने पदमार्ग, मल्कवाङ देखि पुतलीडाँडा रिख हुँदै मुस्ताङ जाने पर्यटकीय पदमार्गको विकासको लागि प्रदेश सरकार सँग सहकार्य गरिनेछ।

२५. पर्यटन पदमार्ग निर्माण, सामुदायिक होमस्टे, धार्मिक पर्यटन, लोकसंस्कृतिको संरक्षण लगायतका कार्यक्रमलाई थप फैलाउने, व्यवस्थित गर्ने, गुणस्तरीयता अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिने छ।

प्रेम प्रसाद पुन
अध्यक्ष

२६. धवलागिरी गाँउपालिकामा रहेका सम्पुर्ण पर्यटकीय पदमार्गहरुलाई व्यवस्थित गरिनेछ। पर्यटकहरुलाई सम्बन्धित ठाँउमा पुग्नलाई पिलरको व्यवस्था गरिनेछ। मुना, मालिका, गुत्रे, जलजला, रुंघाचौर, गुर्जा, मुदी, धवलागिरी वेसक्याम्प सम्म पर्यटकीय पदमार्ग बिस्तार गर्नको लागि बजेटको व्यवस्था गरिनेछ।

२७. जलजलामा पर्यटन पर्वर्धन गर्नको लागि जलजलामा स्थानीय सरकार र गैरसरकारी संघ संस्थाहरुको लागत साझेदारमा व्यवस्थित होमस्टे सञ्चालनको लागि साझेदारहरुको खोजी गरी आवश्यक पुर्वाधार निर्माणको व्यवस्था मिलाईनेछ।

२८. नर्जा खोला झरना र जलजला क्षेत्र जैविक विविधता र पर्यापर्यटनका हिसाबले महत्व बोकेको क्षेत्र हो। ढोरपाटन शिकार आरक्ष र रुकुम जोड्ने पर्यटकीय सडकमा पर्ने क्षेत्र भएको हुँदा पर्यापर्यटनको क्षेत्रमा अनुसन्धान गरिने छ। यसै आर्थिक वर्षमा सम्पन्न भएको नर्जा खोला झरनाको डि.पि.आर बमोजिमको काम अगाडी बढाउनको लागि प्रदेश सरकारसँग आवश्यक पहल गरिनेछ।

२९. धवलागिरी गाँउपालिकाको क्षेत्र भित्र रहेका तातोपानीका मुहानहरु पहिचान गरी संरक्षण गर्दै पर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा विकास गरिनेछ।

३०. धवलागिरी हिमाल, जलजला, गुर्जाघाट, गुर्जा, नर्जाखोला झरना तथा धार्मिक पर्यटनको महत्व बोकेका ठाउँहरु पहिचान गरी आवश्यक पुर्वाधार निर्माणमा जोड दिइनेछ।

३१. धवलागिरी गाउँपालिकामा उद्यमीहरुको विकास गर्न यसै आ.व. मा पाँच वर्षे उद्यम विकास रणनीति तर्जुमा गरिएको छ। यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ।

३२. धातुका सामान निर्माण गर्ने सीप भएका श्रमिकहरुको सीपलाई व्यवसायीकरण गर्न "एकटोल एक आरन"को अवधारणा लिइएको छ। परम्परागत आरन व्यवसायलाई परिस्कृत गर्दै व्यावसायीकरण गर्दै लगिनेछ। साथै आरन संरक्षणको लागि एक टोल एक आरन संरक्षणका लागि एक टोल एक आरन अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ।

३३. यस पालिका भित्र रहेका व्यापार व्यवसाय र उद्योगको नियमित रुपमा प्रवर्द्धन, सहजीकरण तथा नियमन हुँदै आएको छ। पालिका भित्र रहेका तामा खानी, ढुङ्गा खानीहरुको संरक्षण र प्रबर्द्धन गरी पालिका क्षेत्रमा उद्योगको प्रवर्द्धन र व्यवस्थापनका लागि धवलागिरी गाउँपालिका वडा नं ७ मा रानीवास उद्योग ग्रामको विकास गरिने छ। जसले सिङ्गो पालिकाको आर्थिक विकासमा टेवा पुऱ्याउने छ।

३४. गाउँपालिकावासीको जीविकोपार्जान र आर्थिक विकासको मेरुदण्ड उद्यम विकास हो। वनजंगलमा खेर गएका कच्चा पदार्थ, कृषकहरुद्वारा उत्पादित वस्तुको प्रशोधन गरी बजारीकरणमा जोड दिन आवश्यक रहेको छ। पालिका क्षेत्रमा सम्भावना रहेका बाँसजन्य सामग्री, अल्लो प्रशोधन, चिराईतो

प्रेम प्रसाद पुन
अध्यक्ष

संकलन तथा प्रशोधन उद्योगको सम्भावना देखिएको छ । लघुउद्यम विकास मार्फत सीप विकास, प्रविधि हस्तान्तरण गरी पूराना उद्यमीको स्तरवृद्धि र नयाँ उद्यमीको सिर्जना हुने कार्यक्रमलाई अगाडि बढाइने छ ।

३५. विदेशबाट फर्केका बेरोजगार युवाहरुको उद्यम विकास, आयआर्जन र व्यवसायीकरण हुने खालका कार्यक्रम सञ्चालन गरी "गाउँमै बसौः यही उद्यम गरौं" भन्ने वातावरण तयार गरिने छ ।

३६. गाँउपालिका भित्रका सीप प्राप्तकर्ताहरुलाई वैधानिकता दिलाउनका लागि सीप परीक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरी योग्यता प्रमाणपत्र उपलब्ध गराइनेछ ।

३७. धवलागिरी गाँउपालिकामा रहेको रोजगार सेवा केन्द्रलाई आन्तरिकीकरण गर्दै रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचीकृत बेरोजगार युवाहरुलाई न्यूनतम रोजगारमा संलग्न गराइनेछ ।

३८. धवलागिरी गाँउपालिका भित्र रहेका अल्लो, कागज लगायतका उद्योगहरु सञ्चालनमा अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।

३९. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई पालिकासँगको साझेदारीमा सञ्चालन गरि निरन्तरता दिइनेछ । रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत गाउँपालिका भित्र रहेका ९५६ बेरोजगार युवाहरुका लागि सीपमूलक तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।

४०. गाँउपालिका भित्र दर्ता नभई सञ्चालनमा रहेका फार्मेसीहरुलाई नियमन गरी करको दायरामा ल्याइनेछ ।

४१. "एकका लागि सबै र सबैका लागि एक" सहकारीको मूल मर्म हो । सहकार्य, सहयोग, साझेदारिता नै सीमान्त किसानको आर्थिक विकासको लागि साथी र सारथि हो । पालिका भित्र रहेका सहकारीलाई सहकारीको सिद्धान्त, मूल्य मान्यता भित्र रहेर सञ्चालन गर्न अनुगमन, नियमनका कार्य नियमित रुपमा गरिने छ । गरिबसँग सहकारी, सहकारीमा रहेको पुँजीलाई आयआर्जन, उद्यम विकास र आर्थिक विकासमा केन्द्रित गर्ने वातावरण सिर्जना गरिने छ । यस पालिका भित्र सञ्चालित सहकारीहरुलाई नियमन गरी व्यवस्थित रुपमा सञ्चालन गर्ने वातावरण सिर्जना गरिनेछ ।

४२. कृषि उत्पादनको विविधीकरण मार्फत संविधान प्रदत्त खाद्य सम्प्रभुताको हकको सुनिश्चितता गरिने छ । धवलागिरीको भौगोलिक अवस्था अनुसार कृषि विकास योजना अगाडि सारिनेछ । समथर भुं-भाग खाद्यान्न तथा तरकारी उत्पादन, म्याग्दी खोला वारि पारीका ठाउँहरुमा फलफूल उत्पादन, पालिकाको सबै वडाहरुमा भौगोलिक बिशेषता अनुसारका फलफूल तथा तरकारी उत्पादन गर्न सकिंने अवस्था छ । "एक वडा एक पकेट क्षेत्र"को कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । उत्कृष्ट किसानलाई गाँउपालिकाबाट पुरस्कारको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

प्रेम प्रसाद पुन
अध्यक्ष

४३. कृषि औजारहरुको मर्मत सम्भार गरी प्रभावकारी परिचालन गर्न सक्ने गरी कृषकहरुलाई मेसिनरी औजार मर्मत सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।

४४. धवलागिरी गाँउपालिकाका अधिकांश जनसंख्या कृषिमा आश्रित रहेका छन् । किसानको उत्पादनलाई बजीकरणमा सहजीकरण गरिनेछ । यसका लागि किसानद्वारा उत्पादित उत्पादनलाई उपभोक्तासम्म पुर्‍याउनको लागि "खेत देखि पेटसम्म" को कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

४५. कृषि उत्पादनलाई प्रवर्धन गर्नको लागि गाँउपालिकास्तरीय कृषि महोत्सव सञ्चालन गरिनेछ ।

४६. भौगोलिक विशेषताका आधारमा सुन्तला, स्याउ, किबी, अलैची, च्याउ, बीउबीजन, माछा तथा माहुरीपालनको पकेट क्षेत्रको आधारमा विविध कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

४७. साना तथा मझौला सिंचाई, मलखाद, बीउबीजन, पुँजी तथा प्रविधि उपलब्ध गराउदै प्राङ्गारिक खेती प्रणालीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । **"टनेल हाम्रो उत्पादन तपाईको"** कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

४८. "एक वडा एक पशु पालन फार्म"लाई निरन्तरता दिईनेछ । बङ्गुर, भेडा, बाख्रा, भैंसी तथा गाई फर्मलाई साना व्यवसायी कृषि तथा पशुपंक्षी उत्पादन केन्द्र(पकेट)को रुपमा विकास गरिनेछ । साथै गाँउपालिका भित्रका बाह्रै महिने घुम्ती गोठलाई सोलार, टुकीको व्यवस्था गरिनेछ ।

४९. पालिकालाई दुग्धजन्य पदार्थ र मासुमा आत्मनिर्भर उन्मुख बनाइने छ । स्वस्थकर मासु बिक्रीका लागि पालिकामा स्थापित मासु पसलहरुको नियमित अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण मार्फत गुणस्तर कायम गरिने छ ।

५०. रैथाने बालीको संरक्षण गरी स्थानीय उत्पादनलाई स्थानीय ब्राण्डिङ गरी करको दायरामा ल्याइनेछ ।

५१. भेडा पालन पकेट, बाख्रा पालन पकेट, कुखुरा पालन पकेट, गाइ भैंसी पालन पकेट जस्ता थप पकेट कार्यक्रमहरुको विकास एवं विस्तार गरिनेछ । पकेटमा आधारित पशुपालन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । " एक वडा एक पशु तथा स्थानीय कुखुरा पालन पकेट"लाई विस्तार गरिनेछ ।

५२. पशुपालन नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । यस गाउँपालिकामा पालिएका पशुहरुलाई महामारी रोग विरुद्ध खोपको व्यवस्था गरिनेछ । पशु बिमा कार्यक्रमको लागि कृषकहरुलाई उत्प्रेरित गरी कृषकहरुको सहभागितामा ५०% अनुदानको व्यवस्था गरी पशुधन सुरक्षाको प्रत्याभुति कार्यक्रमलाई संघ र प्रदेश सरकारसँग सहकार्य गरी आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइने छ ।

५३. जडिबुटीको पहिचान र नर्सरी स्थापना गर्न जडिबुटि खेतीलाई प्रोत्साहन गरिने छ । गाउँपालिकामा उपलब्ध जडिबुटीहरुको संरक्षण, विकास तथा उपयोगमा जोड दिइने छ । उत्पादित जडिबुटीको बिक्रीवितरणलाई करको दायरामा ल्याइनेछ ।

सभा सदस्यहरु,

सामाजिक विकास

५४. विद्यार्थीहरुमा सञ्चालन हुँदै आएको दिवा खाजा कार्यक्रम र सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरुको लागि सेनिटरी प्याड व्यवस्थापन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ।

५५. चालु आर्थिक वर्षमा लर्नसँग प्राथमिक तहको शिक्षकहरुलाई शैक्षिक सामग्रीको निर्माण तथा उपयोग सम्बन्धी तालिम सञ्चालन भएकोमा आगामी आर्थिक वर्षमा आधारभूत तह र माध्यमिक तहमा समेत कार्यान्वयन गर्ने गरी तालिम सञ्चालनको व्यवस्था गरिनेछ।

५६. सबैका लागि शिक्षा, विद्यालय व्यवस्थापन अनुदान, बाल विकास केन्द्र व्यवस्थापन, निःशुल्क पाठ्यपुस्तक व्यवस्थापन कार्यक्रमलाई निरन्तर रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ। शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण, कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहनमा जोड दिईनेछ।

५७. विद्यालयमा निर्माण भएको भौतिक पूर्वाधारहरुको सदुपयोग गरिनेछ।गुणस्तरीय शिक्षा प्रवर्द्धनमा जोड दिंदै आवश्यकताका आधारमा गुणस्तरीय भौतिक पूर्वाधार निर्माण कार्यलाई अगाडि बढाईने छ।

५८. यस पालिका स्थित सम्पूर्ण सामुदायिक विद्यालयहरुमा प्रविधिमैत्री साक्षरता तथा निरन्तर शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा क्रमशः सूचना प्रविधिमैत्री शैक्षिक प्रयोगशालाको विस्तार गरी शैक्षिक गुणस्तर प्रदान गर्ने कार्यक्रमलाई आगामी आ.व.मा पनि निरन्तरता दिइने छ।

५९. प्रारम्भिक बालविकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बालमैत्री पूर्वाधार विकास गर्ने कार्यक्रमलाई आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइने छ।

६०. स्थानीय कला, संस्कृति, साहित्य, धर्म तथा अन्य सामाजिक तथा साँस्कृतिक धरोहर, धवलागिरीको पहिचान र विशिष्टताबारे जानकारी दिन चालू आर्थिक वर्षमै स्थानीय पाठ्यक्रमको निर्माणको कार्यक्रम सम्पन्न गरिएकोछ। आगामी आर्थिक वर्षमा स्थानीय पाठ्यक्रममा आधारित पाठ्यपुस्तक छपाई गरी शैक्षिक सत्र २०८१ देखि कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।

६१. शैक्षिक पहुँच सुनिश्चितता, वैकल्पिक एवं अनौपचारिक शिक्षा, साक्षरता तथा निरन्तर शिक्षालाई जोड दिईनेछ। विद्यालयमा प्रविधिमैत्री शिक्षाको प्रवर्द्धन गरिने छ। विद्यालयमा भएका कम्प्युटर तथा

प्रेम प्रसाद पुन
अध्यक्ष

प्रिन्टर नियमित मर्मत संभार भै प्रयोगमा आउने वातावरण सिर्जना गर्न गाउँपालिकामा प्राविधिक जनशक्तिको व्यवस्थापन गरी नियमित सेवा प्रवाह गरिने छ।

६२. सामुदायिक विद्यालयलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गरी गुणस्तर अभिवृद्धि गर्नको लागि पालिका भित्र अन्तर विद्यालय शिक्षक सरुवाको व्यवस्था मिलाईनेछ।

६३. गाउँपालिका भित्र सञ्चालित सबै किसिमका शिक्षा तथा शिक्षालयहरुको प्रभावकारी तथा गुणस्तरीय व्यवस्थापन संयन्त्र निर्माण गरिनेछ। विद्यालयको गुणस्तर परीक्षण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ।

६४. शिक्षक र विद्यार्थीलाई प्रोत्साहन गर्न एस.ई.ई. परीक्षाको नतिजामा उत्कृष्ट विद्यार्थी र विषयगत रुपमा शिक्षकलाई सम्मान तथा पुरस्कारको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ। कक्षा ८ को परीक्षालाई व्यवस्थित र तथ्यपरक बनाउनको लागि गाउँपालिका स्तरमा क्षेत्रगत रुपमा केन्द्राध्यक्ष तोकी परीक्षा सञ्चालन गरिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ।

६५. गाँउपालिका भित्रका न्यून विद्यार्थी संख्या भएका विद्यालयहरुलाई मर्ज गरी सो विद्यालयका विद्यार्थीहरुलाई आवासीय व्यवस्था सहित हेम नमुना आवासीय विद्यालयमा व्यवस्थापन गरिनेछ।

६६. आगामी आर्थिक वर्षमा धवलागिरी गाउँपालिकामा रहेका माध्यमिक तहसम्म पठनपाठन सञ्चालन भएका विद्यालयहरुमा परीक्षणको रुपमा SMART SCHOOL को अभ्यास प्रारम्भ गरिनेछ। प्राप्त प्रतिफलको आधारमा सो कार्यक्रमलाई विस्तार गर्दै लगिनेछ।

६७. यस गाउँपालिकाको वडा नं ७ स्थित रहेको अन्नपूर्ण पुस्तकालयलाई गाउँपालिका क्षेत्रको अध्ययन केन्द्रको रुपमा विकास गरिने छ। साथै यसको पुर्वाधार निर्माणमा जोड दिइनेछ।

६८. सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत दलित तथा विपन्न परिवारका जेहेन्दार छात्र छात्राहरुलाई गाउँपालिकाबाट प्रोत्साहनमूलक कार्यक्रमलाई आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइने छ। विद्यार्थीहरुमा सुषुप्त अवस्थामा रहेको प्रतिभालाई उजागर गर्न विविध विधामा विद्यार्थी प्रतिभा पहिचान र प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ।

६९. चालु आर्थिक वर्षमा सञ्चालन गरिएको"दीर्घरोगीसँग अध्यक्ष कार्यक्रम" लाई थप परिस्कृत गरी निरन्तरता दिइनेछ।

७०. गाउँपालिका भित्र सञ्चालनमा रहेका गाउँघर क्लिनिकहरुलाई निरन्तरता दिइनेछ। धवलागिरी गाँउपालिका वडा नं. २ लुलाङ र वडा नं. ३ दरमा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई स्थापना गरी सञ्चालन गरिनेछ। स्थापना भएका गाँउघर क्लिनिक र सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईमा गाँउपालिकाबाट व्यवस्थापन गरी स्वास्थ्यकर्मी उपलब्ध गराइनेछ।

प्रेम प्रसाद पुन
अध्यक्ष

७१. धवलागिरी गाउँपालिका, वडा नं ७ ताकममा हाल सञ्चालित ल्याब सेवालाई सुदृढीकरण गरिनेछ ।

७२. चालू आर्थिक वर्षमा खरिद गरिएको एम्बुलेन्स सेवाको सञ्चालनका लागि आवश्यक कार्यविधिगत व्यवस्था गरिएको छ । उक्त एम्बुलेन्स सेवालाई आगामी आर्थिक वर्षमा पनि थप प्रभावकारी तवरबाट सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै कार्यविधिमा आवश्यक संशोधन गरी पालिका भित्रका गर्भवती एवम सुत्केरी महिलालाई पालिका भित्र दिइने एम्बुलेन्स सेवामा नि:शुल्क सेवा दिइनेछ । पालिकास्तरका स्वास्थ्य चौकीमा सुत्केरी हुन नसकी रिफर भएमा जिल्ला भित्रका अस्पतालमा लैजान नि:शुल्क एम्बुलेन्स सेवाको व्यवस्था गरिनेछ ।

७३. स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका सात(७) वटा Birthing Center हरुको गुणस्तरीयता सुनिश्चित गरिने छ । आवश्यकताका आधारमा गाउँपालिकाका अन्य स्थानहरुमा पनि गुणस्तरीय Birthing Center थप गर्दै लगिने छ । मातृशिशु स्वास्थ्यको प्रवर्द्धन गर्न Zero Home Delivery को प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

७४. One Heart सँगको साझेदारीमा धवलागिरी गाँउपालिका वडा नं. ३ को मुना स्वास्थ्य चौकी र वडा नं. ६ को मराङ स्वास्थ्य चौकीमा चालु आ.व.मा आकस्मीक कोषको सञ्चालन गरिएकोमा आगामी आ.व. मा सबै स्वास्थ्य चौकीमा सञ्चालन गरिनेछ ।

७५. गाउँपालिकावासीको सहज र सरल स्वास्थ्य पहुँचका लागि स्वास्थ्य चौकीहरुको स्तरवृद्धि गरिने छ । आधारभुत स्वास्थ्य सेवाका लागि स्वास्थ्य चौकीबाट प्रदान गर्दै आएका अत्यावश्यक औषधीको वितरणलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

७६. स्वास्थ, सभ्य र आचरणयुक्त समाज निर्माणका लागि लागु औषधमुक्त गाउँपालिकाको रुपमा धवलागिरीलाई विकास गर्न स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी तथा सामाजिक अभियन्ताको परिचालनलाई थप प्रभापकारी बनाईने छ ।

७७. मातृशिशु तथा नवजात शिशु कार्यक्रम अन्तर्गत आमा सुरक्षा, गर्भवती उत्प्रेरणा, न्यानो झोला वितरण, नि:शुल्क र सुरक्षित गर्भपतन सेवालाई निरन्तरता दिईने छ ।

७८. आधारभुत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गरिने छ । स्वास्थ्य चौकीहरुमा डिजिटाइजेशन जडान गरिनेछ । वाह्य खोप केन्द्रको भौतिक सुधार गरी सेवालाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।

७९. क्षयरोग नियन्त्रण कार्यक्रम, एकीकृत महिला स्वास्थ्य तथा प्रजनन स्वास्थ्य कार्यक्रम, एकीकृत बाल स्वास्थ्य तथा पोषण कार्यक्रम, महामारी रोग नियन्त्रण कार्यक्रम, अपाङ्गता रोकथाम तथा

प्रेम प्रसाद पुन
अध्यक्ष

कुष्ठरोग नियन्त्रण कार्यक्रम र उपचारात्मक सेवा कार्यक्रमलाई सघन रुपमा सञ्चालन गरी नागरिकहरुमा स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चितता गरिने छ।

८०. गाउँपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई मासिक रुपमा सञ्चालन खर्चको व्यवस्था गरिनेछ।

८१. विद्यार्थी मार्फत घरघरमा स्वास्थ्य एवं सरसफाईको सन्देश प्रवाह हुने गरी विद्यालयमा विद्यार्थी हेल्थ क्लव गठन गरी जनचेतना अभिवृद्धि गरिने छ। गाउँमा रहेका स्वास्थ्य आमा समूहहरुलाई बालबालिकाको खोप, महामारीमा सचेतना, व्यक्तिगत सरसफाई सम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धि गरी स्वच्छ समाज निर्माणमा परिचालन गरिने छ।

८२. आयुर्वेद स्वास्थ्यलाई पूर्वीय वाङ्मयको स्वास्थ्य केन्द्रको रुपमा विकास गरिनेछ। धवलागिरी गाउँपालिकाका सबै वडाहरुमा नागरिक आरोग्य केन्द्र स्थापना गरी थप पूर्वाधार सम्पन्न र व्यवस्थित गरिनेछ। योग शिक्षा तथा ध्यान केन्द्रहरुको विकास गरी सकारात्मक जीवन पद्धति तथा सामाजिक विकासमा उपयोग गरिने छ।

८३. **"सुनौला हजार दिनका आमासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम"** लाई आगामी आर्थिक वर्षमा पनि अभियानको रुपमा सञ्चालन गरिने छ। महिला शसक्तीकरण र महिला आयआर्जन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ।

८४. राजनीतिक परिवर्तनमा महत्वपूर्ण योगदान पुर्‍याएका घाइते तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको मानवोचित र सम्मानजनक जीवनयापनका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।

८५. समुदायमा अवस्थित क्लबहरुलाई लागू औषध दुर्व्यसनी, धुम्रपान, मद्यपान जस्ता वस्तुको प्रयोगले हुने दूरगामी असर, यसको प्रयोगबाट बच्ने उपाय जस्ता विषयमा तालिम तथा सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा ल्याइनेछ। साथै वर्तमान समयमा बढ्दो आत्महत्यालाई निरुत्साहन गर्नको लागि मनोपरामर्श कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ।

८६. जेष्ठ नागरिकको ज्ञान, सीप, अनुभवलाई पुस्तान्तरण गर्ने नवीन कार्यक्रम ल्याइनेछ। यस कार्यक्रमले जेष्ठ नागरिकको सम्मान, घरपरिवारको कर्तव्यवोध, स्वास्थ्य सेवाको पहुँच घरघरमा पुगी सम्मानित जीवनयापन गर्न मद्धत पुग्नेछ।

८७. दलित तथा जनताजीहरुको हककहित संरक्षणको लागि जनचेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। युवाहरुलाई जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरी आर्थिक तथा सामाजिक विकासको क्षेत्रको विकासमा युवाहरुलाई अग्रसर बनाउँदै लगिनेछ।

प्रेम प्रसाद पुन
अध्यक्ष

८८. गरीब तथा विपन्न दलित, आदिवासी जनजाति, एकल तथा अपाङ्गता भएका महिलाको आयआर्जन, क्षमता विकास र सशक्तीकरण गर्ने गरी आर्थिक सामाजिक विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ।

८९. दिगो विकास लक्ष्यको कार्यान्वयनमा गैरसरकारी संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय,सहकार्य र साझेदारी आवश्यक छ । गैरसरकारी संस्था महासंघको समन्वयमा गाउँपालिकामा गैससहरुले सञ्चालन गरेका परियोजना तथा कार्यक्रमको समीक्षा गरिनेछ । गैससमा भएको विज्ञता, अनुभव, उपलब्ध स्रोत, समुदाय परिचालनको अवस्था, विगतको कार्यसम्पादन स्तरको मूल्यांकन गर्दै गरिबी निवारण, सामाजिक समावेशीकरण तथा सुशासन प्रवर्द्धनमा गैरसरकारी संस्थालाई गाउँपालिका विकासको सहयात्रीको रुपमा परिचालन गरिने छ।

९०. नियमानुसार दर्ता भई सञ्चालनमा रहेका विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाहरुको लागत साझेदारीमा हुने स्वास्थ्य, शिक्षा, आयआर्जन, खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रका कार्यक्रमहरुको लागि एकमुष्ट बजेट छुट्याई कार्यपालिकाले प्रस्तावना पास गरी बजेट सुनिश्चित गरेको कार्यक्रमहरु मात्र सञ्चालन गरिनेछ।

सभा सदस्यहरु,

९१. गाउँपालिका भित्र रहेका सबै किसिमका कला,संस्कृति र भेषभुषाको संरक्षण तथा सम्वर्द्धनका कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा ल्याइनेछ । साथै अल्पसङ्ख्यक जातिको रुपमा रहेको छन्त्याल जातिको मातृ भाषा खाम भाषाको संरक्षणको लागि आवश्यक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।

९२. सबै परम्परागत कला, सीप, व्यवसाय तथा रहनसहनलाई गाउँपालिकाको बौद्धिक सम्पत्तिको रुपमा सूचीकृत गरी तिनीहरुको संरक्षण र विकास गरिनेछ।

९३. धवलागिरी गाउँपालिका भित्र जिल्लामै प्रख्यात रहेका ऐतिहासिक मठमन्दिर, देवालय, ताकम कोत, मालिका धुरी, बाघराज थान, गुठी, पाटीपौवा तथा अन्य धार्मिक स्थलहरुको संरक्षण र विकासमा जोड दिइनेछ । सबै परम्परागत स्थलहरुको विकासले धार्मिक पर्यटकीय सम्भावनालाई उजागर गरिनेछ।

९४. खेलकुदको माध्यमबाट मानव स्वास्थ्य, अनुशासन, कर्तव्यपरायण तथा राष्ट्रप्रेमी असल नागरिक निर्माण गर्नको आवश्यक पुर्वाधार विकास गरिनेछ । ताकममा निर्माणाधिन कभर्डहलको निर्माण कार्यलाई सम्पन्न गरिनेछ।

९५. राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड खेलकुद प्रतियोगिताका कार्यक्रमलाई आगामी वर्ष सञ्चालन गरिने छ।

९६. पालिकामा खेलाडीहरुको पहिचान, प्रोत्साहन र खेलको विकास गर्न अध्यक्षकप प्रतियोगिता सञ्चालन गरिनेछ।

९७. राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय खेलमा सहभागी भई गाउँपालिकाको इज्जत बढाउने खेलाडीहरुलाई विशेष प्रोत्साहन गरिनेछ। गाउँपालिका क्षेत्र बाहिरका विभिन्न प्रतिष्पर्धामा उत्कृष्टता हासिल गर्ने खेलाडीहरुलाई सम्मान तथा प्रोत्साहन गरिनेछ।

९८. युवा क्लवहरुको प्रवर्द्धन गरी नमूना युवा संसद अभ्यास आयोजना गरी युवाहरुको नेतृत्व विकास, अनुशासन र वक्तृत्व कलाको विकासमा जोड दिईने छ। युवा प्रतिभा पहिचान गरी सामाजिक जागरण र रुपान्तरणमा युवाहरु परिचालन गरिने छ। युवा उद्यमशीलता विकास गरी स्वरोजगार र आर्थिक विकासमा जोड दिईनेछ। युवा परामर्श कार्यक्रम सञ्चालन गरी सकारात्मक सोचको विकास र सामुदायिक विकासमा युवाहरुलाई समाहित गरिने छ।

९९. सामाजिक समावेशीकरण, लैंगिक हिंसा न्यूनीकरणका कार्यक्रम प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वियन गर्दै पालिकामा तर्जुमा भएको लैङ्गिक सशक्तिकरण तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी रणनीतिलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वियन गरिनेछ।

१००. गाउँपालिकाको समग्र विकासका लागि महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका, जेष्ठ नागरिकको सहभागिता, क्षमता विकास र संस्थागत विकासका कार्यक्रम निरन्तर कार्यान्वयन गरिने छ।

१०१. गाउँपालिकालाई पूर्णतः लैङ्गिक हिंसा मुक्त पालिका घोषणा गर्न समुदाय तथा विद्यालयस्तरमा जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ। सबै प्रकारका लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध शून्य सहनशीलताको नीति अवलम्वन गरिने छ। जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, अल्पसंख्यकका साथै सीमान्तकृत र अति सीमान्तकृत नागरिकको उत्थान र विकासका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ।

१०२. महिलाहरुको आर्थिक विकास, सामाजिक विकास र क्षमता विकासमा टेवा पुग्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ। "एक वडा एक महिला उद्यम समुह कार्यक्रम"लाई निरन्तरता दिईने छ।

१०३. बेरोजगार महिलाहरुको रोजगार र उद्यमशीलता विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी स्वरोजगार सिर्जना गरिने छ। सबै वडामा गठन भएका महिला समूहहरुलाई संस्थागत विकास र सामाजिक रुपान्तरण तर्फ अभिप्रेरित गरिने छ।

१०४. बालबालिकाको हक र अधिकारको सुनिश्चितताका कार्यक्रमहरु विद्यालय र समुदाय स्तरमा सञ्चालन गरिने छ। बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिका सवालहरुलाई पालिका, वडा, टोल, बस्ती हुँदै घरपरिवार सम्म सम्बोधन हुने वातावरण सृजना गरिने छ। बालबालिका, अपाङ्गता भएका

व्यक्तिहरुको संरक्षण, विकास तथा मूल प्रवाहीकरणका सघन कार्यक्रमहरु ल्याईने छ। अभिभावक विहीन बालबालिकाको संरक्षण गरी सहज जीवनयापन, अनिवार्य पठनपाठन, स्वास्थ्य सेवा लगायतका अधिकारहरुलाई सुनिश्चित गरिने छ।

१०५. धवलागिरी गाँउपालिकालाई बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा गर्नको लागि वडास्तर देखि नै बालमैत्री स्थानीय तहको लागि आवश्यक सूचकहरुमा सुधार ल्याउन जोड दिंदै आ.व. २०८०/०८१ मा धवलागिरी गाँउपालिका वडा नं. १ बाट स्थानीय बालमैत्री शासन सञ्चालनको लागि आवश्यक सूचकहरुमा सुधार ल्याईनेछ। साथै आगामी वर्षहरुमा पनि निरन्तरताका साथ बालमैत्री शासन सञ्चालन गर्न जोड दिइनेछ।

सभा सदस्यहरु,

वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

१०६. दिगो विकासका लक्ष्यहरु पूरा गर्ने गरी गाउँपालिकाका योजना तथा कार्यक्रमहरु सञ्चालन हुनेछन्। जलवायु अनुकुलन कार्यक्रमलाई विकास योजनामा आन्तरिकीकरण गरिनेछ।

१०७. बाढि, पहिरो, भु-क्षयका कारण उच्च जोखिममा रहेका क्षेत्रहरुमा आवश्यक तटबन्धन तथा बस्ती संरक्षण योजनाहरु सञ्चालन गरिने छ।

१०८. "प्लास्टिक बाल्न पनि हुन्न र फाल्न पनि हुन्न" भन्ने अभियानलाई अगाडि बढाईने छ। फोहोरलाई मोहोरमा रुपान्तरण गर्ने कार्यक्रम ल्याइने छ। सिसाजन्य फोहोरको न्यूनीकरण, पुन:प्रयोग र चक्रीय प्रयोगमा जोड दिइनेछ। स्वच्छ वातावरणमा बाँच्न पाउने हकको प्रत्याभूत गर्न वातावरणीय स्वच्छताका कार्यक्रमहरु अगाडि बढाईने छ।

१०९. घरबाट निष्कासन हुने कुहिने फोहोरलाई कम्पोष्ट मल निर्माण गर्ने र नकुहिने फोहोरलाई वर्गीकरण गरी उचित व्यवस्थापन गरी सरसफाई स्वच्छता कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ।

११०. "विपद् न्यूनीकरणको लागि पुर्व तयारीमा जुटौं" भन्ने अभियानलाई साकार पार्न विपद् व्यवस्थापन समितिलाई अझै प्रभावकारी बनाउनुका साथै गाँउपालिका विपद् प्रतिकार्य योजना बनाई नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, टोल विकास समिति, स्थानीय क्लब र रेडक्रस सोसाईटी सँग सहकार्य गरी विपद् न्यूनीकरण एवम व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ।

प्रेम प्रसाद पुन
अध्यक्ष

१११. विद्युतीय तारको वरीपरी भएका रुखहरुको कारण हावाहुरी लागेको समयमा हुन सक्ने क्षतिलाई मध्यनजर गर्दै विजुलीको पोल र तारको वरीपरीका रुखहरु कटान गर्न सम्बन्धी निकायहरुसँग आवश्यक समन्वय एवम सहकार्य गरिनेछ।

११२. सामुदायिक वन लगायत समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन प्रणालीको सुदृढीकरण गर्दै स्थानीय समुदायलाई वन पैदावारको सहज आपूर्ति गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ। संरक्षण क्षेत्र र संरक्षित क्षेत्रका पूर्वाधार विकासमा जोड दिइनेछ।

११३. प्रकोप व्यवस्थापन, विपद् तथा प्रकोपमा तत्काल उद्धार गर्न तथा प्रकोप नियन्त्रण गर्न उद्धार सामाग्रीको व्यवस्था गरी चालु हालतमा राखिने छ। यसका लागि सामुदायिक संस्था, नेपाल प्रहरी, रेडक्रस तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरु बीचको समन्वयलाई प्रभावकारी गराईने छ। विपद्बाट सिर्जना भएका जोखिम तथा हानिहरु न्यूनीकरण गरी दिगो रुपमा पूनर्स्थापना गर्ने कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिने छ।

११४. धवलागिरी समृद्धिका लागि वन कार्यक्रम, वन पैदावार व्यवस्थापन, वृक्षारोपण र वन्यजन्तु संरक्षणका लागि सम्बन्धित निकायसँग सहकार्य गर्दै आर्थिक रुपले महत्वपूर्ण जडिबुटि, कृषि, वन तथा गैर कृषि वन पैदावारको व्यवसायिक खेती र उत्पादन वृद्धिलाई प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइने छ।

११५. वातावरण संरक्षण गर्न पहिरो प्रभावित क्षेत्र, नदी किनार तथा सडक किनारमा वृक्षारोपण गरी हरित पालिका बनाउन आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ।

११६. यस गाँउपालिकाको क्षेत्रमा हुने विपद्जन्य घटनाहरुलाई व्यवस्थित गर्नुका साथै "जहाँ विपद् त्यहाँ राहत" को नीति लिई विपद्बाट प्रभावित घरपरिवारलाई राहत एवम पुन:स्थापना गर्नको लागि सहयोग गर्दै आइरहेका गैर आवसीय नेपालीहरुको संघ संस्थासँग साझेदारी कोष स्थापना गर्दै कार्यविधि बनाई नागरिकहरुलाई राहत उपलब्ध गराइनेछ।

११७. समुदायमा आधारित संरक्षण क्षेत्र घोषणाका लागि सम्भाव्यता अध्ययन र पूर्व तयारीका कार्य गर्न सम्बन्धित निकाय र संघ संस्थासँग समन्वय गरी कार्यक्रमहरु अगाडि बढाईने छ।

११८. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेको प्राकृतिक स्रोतहरु ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा आदि संरक्षणका लागि अनुगमन र संरक्षण समिति गठन गर्ने तथा उत्खननका लागि IEE को मापदण्ड अनुसार उत्खनन गरी पालिकालाई आर्थिक रुपमा सम्पन्न बनाउने नीति लिईने छ।

प्रेम प्रसाद पुन
अध्यक्ष

सभा सदस्यहरु,

संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह, सुशासन तथा सूचना सञ्चार

११९. पालिका सरकारको सेवालाई जनमुखी, सक्षम, सुदृढ, सेवामूलक र उत्तरदायी बनाउदै लैजानु आजको आवश्यकता हो । जनशक्तिको समुचित व्यवस्थापन गर्दै जवाफदेही, जिम्मेवारीपूर्ण र सेवाग्राही मैत्री व्यवहार आमनागरिकको अपेक्षा हो । तसर्थ आगामी दिनमा गाउँपालिकाको प्रशासनिक संरचना, जनशक्ति, कार्यशैली, कार्यविधि र प्रक्रियालाई सुशासनको अवधारणाअनुकूल बनाउदै लैजाने नीति लिइने छ । गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीलाई लक्षित गरी क्षमता विकास र अध्ययन अवलोकन भ्रमणका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।

१२०. नागरिक मैत्री सेवा प्रवाहको सुनिश्चितताको लागि कर्मचारीहरुलाई परिणामप्रति उत्तरदायी बनाइने छ । नयाँ सांगठनिक संरचना अनुरुप कर्मचारीको पदस्थापना गरी कार्यसम्पादनलाई व्यवसायिक र प्रतिष्पर्धी बनाईने छ । कार्यसम्पादन तथा उपलब्धिमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली अवलम्बन गरी कर्मचारीको मनोबल उच्च राखिने छ ।

१२१. गाँउपालिका र वडा स्तरका सरकारी कार्यालयमा स्तनपान कक्षको व्यवस्था गरिनेछ ।

१२२. सरकारी कार्यालयमा विद्युतीय हाजिरी प्रणालीको सुनिश्चितता गरी सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

१२३. गाउँपालिकाका वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था, कृषि तथा पशु सेवा केन्द्रहरु र गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयलाई पालिकावासीमैत्री बनाई विकास, सम्वाद, सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षण जस्ता सुशासनका औजारहरुको प्रयोग गर्दै पारदर्शिता, उत्तरदायित्व र जनविश्वास आर्जन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

१२४. गाउँपालिकाको विकासका लागि विकास साझेदारमैत्री वातावरण सिर्जना गरिनेछ । ठूला तथा पालिकाका गौरवका योजनाहरु सञ्चालन गर्न संघ तथा प्रदेश सरकार र अन्य साझेदार निकायहरुसँग साझेदारी गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ । यसका लागि समपूरक कोषको व्यवस्था गरिने छ ।

१२५. गाउँपालिका क्षेत्रको विकास क्रियाकलापमा आउन सक्ने वित्तीय जोखिम न्यूनीकरणका लागि पूरानो पेश्की, बेरुजु फछ्यौंटको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ । खर्च व्यवस्थापन गर्दा आर्थिक वर्ष समाप्त हुँदा शून्य पेश्की र शून्य बेरुजुको सिद्धान्तलाई व्यवहारमा लागू गर्ने नीति लिइने छ । गाउँपालिकाबाट योजना सञ्चालन गर्दा पेश्की, रनिङ्ग बिल र कार्य प्रगतिको आधारमा भुक्तानी गर्ने परिपाटीको विकास गरिनेछ ।

प्रेम प्रसाद पुन
अध्यक्ष

१२६. गाउँपालिका क्षेत्रको विकासमा अवरोध गर्ने, सडक तथा नदी, खोला नालाको क्षेत्राधिकार मिच्ने, मास्ने तथा नष्ट गर्ने, जमिन, घर तथा भौतिक संरचनामा स्वीकृत मापदण्ड विपरीतको कार्य गर्ने व्यक्ति तथा समूहको पहिचान गरी गाउँपालिका स्तरीय लगत खडा गरिनेछ । वडा तथा गाउँ कार्यपालिकाले ती व्यक्ति तथा समूहलाई नियमन गर्दै कानुनी दायरामा ल्याइने छ ।

१२७. पालिकाको उपलब्धीको प्रचार प्रसार गर्ने, पालिकावासीहरुलाई सार्वजनिक सूचना तथा जानकारी सम्बन्धमा सुसूचित गर्ने र कार्यान्वयन भएका कार्यक्रमहरुको नियमित रुपमा सार्वजनिकीकरण गरिने छ । स्थानीय सञ्चार माध्यमको सवलीकरणलाई निरन्तरता दिइने छ । स्थानीय सरकारको अधिकार कार्यान्वयनका लागि एकल तथा साझा सूचीमा रहेको अधिकार अन्तर्गतका कानुनहरु आवश्यकताका आधारमा निर्माण गरिने छ । पालिकामा हासिल भएका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरुलाई डकुमेन्ट्री तथा हाते पुस्तिका मार्फत प्रकाशन गरिनेछ ।

१२८. नागरिकको सूचनाको हकलाई प्रत्याभूत गर्न गाउँपालिकाका नीति, कानुन, राजपत्र मार्फत प्रकाशन गरिएको छ । पालिकाका निर्णयहरु वेवसाइट मार्फत प्रकाशन गरिएको छ । पालिका बाट निर्माण गरिने नीति, नियम, ऐन कानुनहरुमा सार्वजनिक पृष्ठपोषणका लागि गाउँपालिकाको वेवसाइटमा प्रकाशन गर्ने गरिएको छ । यस कार्यलाई अझ सबलीकरण गर्दै निरन्तरता दिइने छ ।

१२९. गठन भएका टोल विकास संस्थाहरुलाई गाउँपालिका विकासको अभियानमा समाहित गरिनेछ । टोल टोलको विकासका लागि टोल विकास संस्था मार्फत नागरिक सचेतनाका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।

१३०. करको दर कम र दायरा फराकिलो बनाउने कार्यको शुरुवात गरिएको छ । गरीबमैत्री वा प्रगतिशील कर प्रणालीलाई पूर्णरुपमा कार्यान्वयन गरिने छ । कर प्रणालीलाई विद्युतीय माध्यममा आवद्ध गर्दै लगिने छ । गाँउपालिकामा राजस्व व्यवस्थापन प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्दै अनलाईन राजस्व प्रणाली सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।

१३१. गाँउपालिकामा हुने कामकाजलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक पर्ने सूचना तथा तथ्याङ्कहरु समावेश गरी गाँउपालिकाको डिजिटल प्रोफाइल निर्माण गरिनेछ । साथै ध्वनीसहितको डिजिटल नागरिक बडा पत्रको व्यवस्था गरिनेछ ।

१३२. नयाँ सार्वजनिक भौतिक संरचना निर्माण गर्दा बालमैत्री, अपाङ्गतामैत्री, लैङ्गिकमैत्री तथा जेष्ठ नागरिक मैत्री बनाउन अनिर्वाय गरिनेछ ।

१३३. व्यक्तिगत घटना दर्ता, सामाजिक सुरक्षा व्यवस्थापन सूचना प्रणालीलाई व्यवस्थित गरी चुस्तदुरुस्त गराई सेवा प्रदान गरिने छ । व्यक्तिगत घटना दर्ता शिविरको आयोजना गरी गाउँपालिकावासीलाई सहज वातावरण सिर्जना गरिने छ ।

प्रेम प्रसाद पुन
अध्यक्ष

१३४. गाउँपालिकाका सबै वडाहरुमा बैंकिङ्ग प्रणाली मार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१३५. स्थानीय विवादहरु मेलमिलापकर्ता मार्फत मध्यस्तता तथा मेलमिलाप गरी समाधान हुने वातावरण सिर्जना गर्नको लागि प्रत्येक वडामा मेलमिलाप केन्द्रको स्थापना गरिने छ । गाउँपालिकामा एउटा छुट्टै मेलमिलाप सहायता कक्षको स्थापना गरी समुदाय स्तरका विवादहरु समाधान गरिने छ । गम्भीर प्रकृतिका विवाद तथा कसूरहरुको कानुनी उपचारको लागि सहजीकरण गरिने छ ।

१३६. कार्यालयको कामकाजलाई चुस्त दुरुस्त राख्दै वडाहरुमा हुने सिफारिसमा एकरुपता कायम गर्नको लागि चालु आ.व. मा खरिद गरिएको सफ्टवयर प्रणालीलाई प्रभावकारी परिचालन गरी QR Code सहितको सिफारिस प्रणाली सुरुवात गरिनेछ ।

१३७. पालिकामा रहेका सवारी साधनहरु आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा मितव्ययी रुपमा उपयोग हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

सभा सदस्यहरु,

१३८. अन्त्यमा, धवलागिरी गाउँ कार्यपालिकाको प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरी "कृषि, पर्यटन, जलस्रोत र भौतिक पूर्वाधारः समृद्ध धवलागिरी निर्माणको आधार" भन्ने मूल सङ्कल्पलाई साकार रुप दिन यहाँहरुको साथ, समर्थन र सहयोगको उच्च प्रशंसा गर्दै आगामी दिनमा पनि अझै बढी सार्थक र समालोचनात्मक सहयात्राको लागि सम्पूर्ण गाउँपालिकावासी आमाबुवा, दिदीबहिनी, दाजुभाई तथा सबै सरोकारवालाहरुमा हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

धवलागिरी बासीको जय होस् ।

धन्यवाद ।

प्रेम प्रसाद पुन

गाउँपालिका अध्यक्ष

धवलागिरी गाउँ कार्यपालिका मुना, म्याग्दी